

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

BROCHURES

N°. 2910

Leeuwarden of Medemblik?

WEDSTRIJD

TOT

BEHOUD OF VERKRIJGING

DER

CRIMINELE STRAFGEVANGENIS

VÓOR

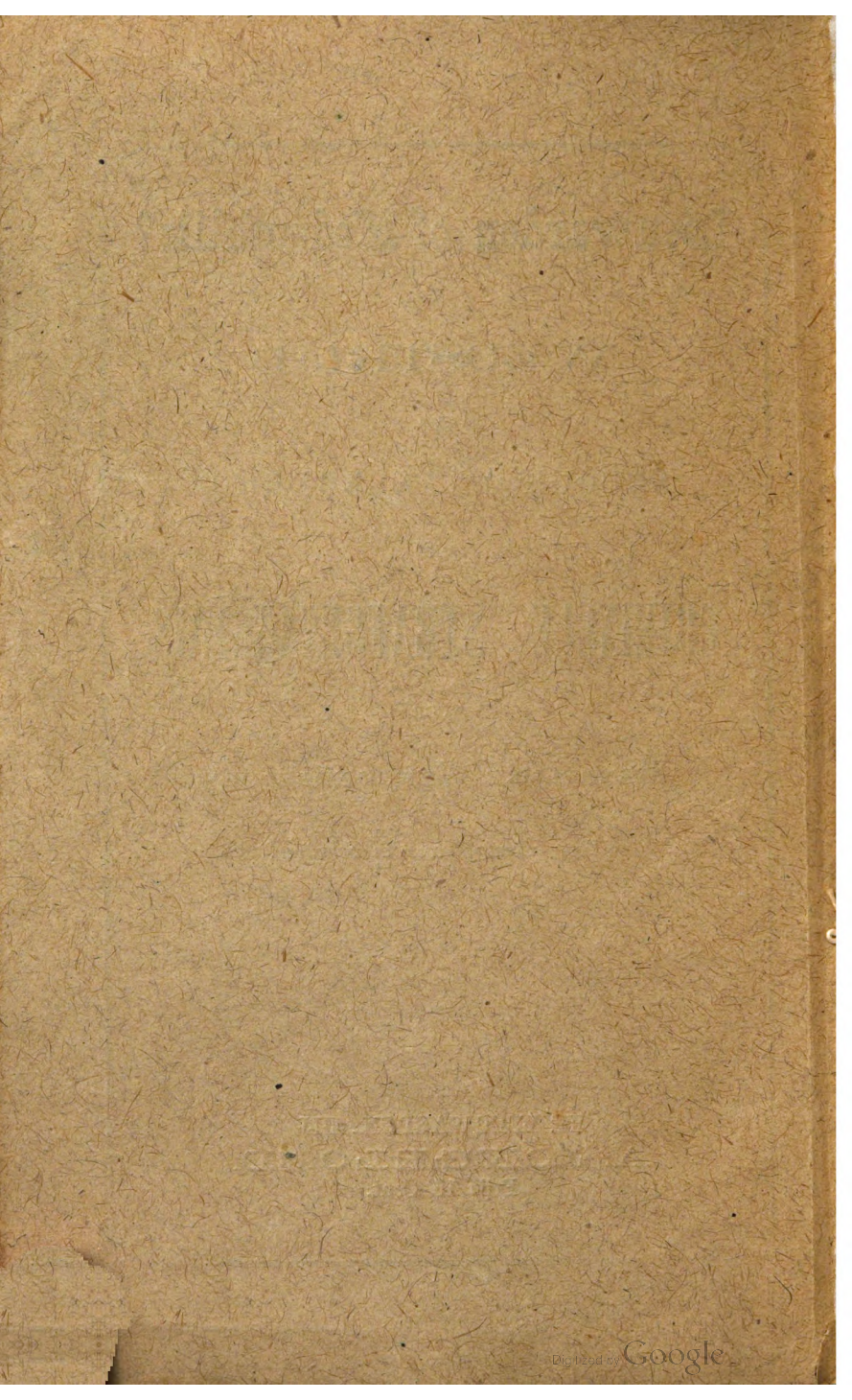
MANNELIJKE VEROORDEELDEN.

(Voor rekening van den Schrijver.)

TE LEEUWARDEN. BIJ
A. JONGBLOED.
Prijs 15 Cent.

1869

2910

1910.

Leeuwarden of Medemblik?

WEDSTRIJD

TOT

BEHOUD OF VERKRIJGING

DER

CRIMINELE STRAFGEVANGENIS

VOOR

MANNELIJKE VEROORDEELDEN.

(Voor rekening van den Schrijver.)

TE LEEUWARDEN. BIJ

A. JONGBLOED.

Prijs 15 Cent.

Die zich aan Alkmaar en de Kruisberg
spiegelt , spiegelt zich zacht.

SECURITAS.

Leeuwarden of Medemblik?

Sedert de Regeering, bij de thans, in de 2e Kamer der Staten-Generaal, in discussie zijnde Staats-begrooting voor 1870, hoofdstuk IVa (Justitie) gelden heeft uitgetrokken als eerste termijn, wegens *de inrichting van de voormalige marine-gebouwen te Medemblik, tot criminele strafgevangenis voor mannen* om, na de voltooiing daarvan, *de gevangenen uit Leeuwarden derwaarts over te brengen*, is er een couranten-geschrijf ontstaan, waaromtrent die uit Friesland dat plan als *ongemotiveerd* en *onpraktisch* geheel verwerpen, terwijl het Handelsblad hetzelfde als allezins *praktisch* en *met de minste kosten in eene der meest dringende behoefte te voorzien*, hemelhoog verheffen en aanprijzen.

Het is alzoo niet te verwonderen, dat met gespannen verwachting, werd uitgezien naar het antwoord, hetwelk den Minister van Justitie op de, in de sectiën der 2e Kamer, gevraagde inlichtingen zoude geven, welk antwoord, — volgens het Handelsblad — aldus luidt:

›Het plan van den Minister is, om voor alsnog niet verder te gaan dan het overbrengen der strafgevangenis van Leeuwarden naar Medemblik, en het bouwen eener cellulaire gevangenis ter plaatse, waar thans de strafgevangenis zich bevindt, alsmede eene te Arnhem.

De verplaatsing naar Medemblik van het te Leeuwarden gevestigde tuchthuis voor mannen, heeft sedert eenige jaren herhaaldelijk de aandacht der Regeering getrokken. — Er zijn daarover, vooral bij het vaststellen der begooting van het dienstjaar 1866, belangrijke discussiën gevoerd. — Het voor en tegen is in alle bijzonderheden door den Minister nagegaan en vergeleken. — Daarbij is gebleken dat de toestand der gebouwen te Leeuwarden geheel onvoldoende is, en niet dan met opoffering van groote sommen gelds te verbeteren. — Vóór alles zou te dier plaatse moeten worden daargesteld een geheel nieuw gebouw voor nachtelijke afzondering der gevangenen in alcoven.

»Vervolgens zou ook nog moeten worden voorzien in behoorlijke zieken- en reconvalescentenzalen, — in lokalen waar de gevangenen kunnen verblijven gedurende de uren en dagen, waarin zij niet met werken worden bezig gehouden, en welke zij thans moeten doorbrengen in de onvoldoende werk- en slaapzalen. Wanneer niet, tot het verkrijgen van een en ander, de oostelijke gebouwen, al ware het ook niet in hun geheel dan toch voor een groot gedeelte werden afgebroken, dan zou men nog een minder geschikt, hoekig en moeijelijk te bewaken geheel, gescheiden door een aantal grootere en kleinere binnenplaatsen, overhouden.

»De kosten van dusdanige verbouwing deden reeds in vroegere jaren, en thans weder, het oog vestigen op de bestaande landsgebouwen te Medemblik.

»Deze hechte en sterke gebouwen zijn zeer regelmatig en leveren voldoende ruimte, om te voorzien in alle behoeften eener goede strafgevangenis, in welke, zonder ge-

vaar van overbevolking niet slechts 600, maar minst genomen 750, gevangenen kunnen worden geplaatst.

» Alvorens een naauwkeurig onderzoek dier gebouwen plaats vondt, is ook, en wel in de eerste plaats, gelet op het beweren, dat Medemblik eene ongezonde plaats zou zijn, en dit is getoetst aan den uitslag van het daaromtrent ingesteld onderzoek, hetwelk tot de overtuiging heeft geleid, dat, wel is waar, te Medemblik gedurende eenige jaren, namentlijk in 1846, 1847, 1848, 1856, 1857 en 1858, tusschenpoozende koortsen hebben geheerscht, doch dat sedert door de betere bemaling der omliggende polders en het dempen van eene haven de gezondheidstoestand derwijze is verbeterd dat deze *tegenwoordig* gelijk staat *met de gezondste*, in ons land, aan zee gelegen plaatsen. — Het bezwaar van het gemis eener militaire bewaking, hetwelk vroeger den maatregel belemmerde, is daardoor uit den weg geruimd.

» Dat ter bewaking der gevangenen te Medemblik garnizoen, en dus ook een kazerne zal moeten zijn, is buiten twijfel, maar daarbij verdient het zeer zeker de aandacht, dat, door de regelmatigheid der gebouwen, deze bewaking minder manschappen zal vorderen te Medemblik dan te Leeuwarden het geval is.

» Het overbrengen van een gedeelte der bevolking van het tuchthuis naar de gevangenis te 's Hertogenbosch, zou aan den onvoldoenden toestand van het gesticht te Leeuwarden niet genoegzaam te gemoet komen, dewijl het Huis te 's Hertogenbosch niet de helft, maar slechts een klein gedeelte, der crimineel veroordeelde mannen zou kunnen opnemen."

Alzoo blijft den Minister van Justitie, niettegenstaande de reeds van onderscheiden kanten ingekomen en gepubliceerde bezwaren en tegenbedenkingen, vasthouden aan zijne voordracht ter verplaatsing der criminele strafgevangenis van Leeuwarden naar Medemblik.

Bij de reeds van vele kanten ingekomen bezwaren, wenschen ook wij daarover onze stem te doen hooren, doch ons niet in bespiegelingen te begeven om een bepaald votum uit te brengen of die landsgebouwen te Medemblik *zoo groot* zijn en *zoo praktisch* kunnen worden ingericht dat in dezelve minstens 750 gevangenen, niet alleen des nachts in ruime zalen met alcoves, afzonderlijk zouden kunnen slapen, maar bovendien overvloed van ruimte zoude zijn voor eet- en verblijfszalen bij dag, — zieken- en reconvallescentenzalen, — cellen, — cachotten, — kerk- en schoollokalen, — werkzalen voor allerlei soort van ambachten, — magazijnen, — bureaux, — wacht- en slaapkamers voor bewaarders, — militaire wacht-, vergader- en spreekkamers, — keukens, — wasscherij- en droogeerijlokalen, — bad- en reinigingslokalen, — benevens woningen voor den Kommandant, den adjunct-Kommandant en den Portier.

Dat in die landsgebouwen zulke kolossale ruimten zouden aanwezig zijn, grenst aan het fabelachtige, doch wij willen, als met die gebouwen inwendig niet bekend zijnde, hetzelfde niet betwisten, maar het er voor houden dat den Heer Minister zich naauwkeurig zal hebben doen inlichten; doch wij mogen toch wel vragen of die deskundigen er wel op zijn bedacht geweest, dat in de criminele gevangenis te Leeuwarden *vier klassen van orde en tucht* bestaan,

omtrent welke klassen eene volstrekte afzondering behoort te worden in acht genomen? Ook moeten wij bij deze de vraag doen of den Kommandant en den Directeur over den arbeid in het Tuchthuis te Leeuwarden bij dat, door den Heer Minister ingesteld, naauwkeurig onderzoek, als bepaald deskundigen, zijn gehoord of geraadpleegd geworden? Dit vermeenen wij, zoo onze inlichtingen juist zijn, te moeten betwijfelen. Evenmin willen wij ons er aan wagen om te beoordeelen of het tegenwoordige Tuchthuis te Leeuwarden thans zóó slecht geconstrueerd zoude zijn dat van hetzelfde, met oneindig minder kosten dan te Medemblik, niets goeds meer zoude te maken zijn.

Wij zullen alzoo in deze het bouwkundig geschil en het meerder of minder oeconomische voor 's rijks schatkist geheel in het midden laten, en ons slechts bepalen tot het bespreken van *twee* hoofd-argumenten, welke naar onze meening alles zullen moeten beslissen, namentlijk *gezondheidstoestand* en *huisvesting* te Medemblik.

Gezondheidstoestand te Medemblik.

Volgens mededeeling in één der Couranten, dan zoude, volgens de Statistiek van het jaar 1868, de sterfte te *Medemblik*, 2.76, — te *Leeuwarden*, 2.75 — en te *Norg* (waaronder de rijks bedelaarsgestichten te Veenhuizen behooren) 2.69 percent der feitelijke bevolking bedragen, en alzoo met elkander nagenoeg gelijk staan, terwijl Medemblik, hoe gering oppervlakkig het verschil moge zijn,

dan toch de ongezondste plaats dezer drie is. Men dient echter niet te vergeten dat, wanneer men de Statistiek wil raadplegen, en de percentsgewijze sterfte tot basis nemen, dat dan de toestanden van de plaatsen, welke men met elkander wil vergelijken, volkomen gelijk behooren te zijn. Is dit nu met *Medemblik*, *Leeuwarden* en *Norg* het geval? Immers neen!

Laat ons nu eens zien wat met die plaatsen het geval is.

Medemblik, hetwelk uit eene bevolking van even 2200 zielen bestaat, heeft in de laatste 20 jaren, op zeer enkele uitzonderingen na, geene andere inwoners gehad dan die er gewonnen en geboren — alzoo aan het Medembliks klimaat gewoon zijn. — Toch behoort in elk huisgezin ter bevordering der gezondheid en om zich voor de, het ligchaam vernielende en de levenskrachten langzaam sloopende, koorts, zoo mogelijk, te vrijwaren, eenen doos met Chinese tot een artikel van dagelijksche behoefte.

In *Leeuwarden*, met ongeveer 24000 aan gewone ingezetenen, bestaat bovendien eene afwisselende bevolking van 12 á 1500 per jaar, welke er, om der gevangenis wil, korter of langer moeten verblijf houden en waarvan het garnizoen het grootste contingent aan de sterfte, in verhouding tot de geheele bevolking, geeft. — Trek nu de sterfte onder die 1500 personen af van de sterfte der geheele bevolking, en dus van ongeveer 25500 personen, dan zal men ontwaren, dat de sterfte te Leeuwarden ruim $\frac{2}{4}$ percent lager is dan die te Medemblik.

In de kleine gemeente *Norg*, waaronder de rijk's bedelaarsgestichten te Veenhuizen behooren, bestaat de sterfte bijna uitsluitend uit verpleegde bedelaars van die gestich-

ten, zoodat dit plaatsje, op zich zelve bestaande, bijna geen noemenswaardig percent in de sterfte zoude aangeven.

Breng nu in Medemblik bij even 2200 gewone ingezetenen, eene afwisselende bevolking van 1000 à 1200 personen, welke aldaar niet geakklimatiseerd en aan de van drie kanten steeds woedende zeewinden zijn blootgesteld, dan zal men, mogelijk te laat, ontwaren dat de sterfte het enorme cijfer van meer dan 10 percent der geheele bevolking zal bedragen.

Wat nu de bewering betreft dat Medemblik, door het dempen eener haven en het beter bemalen der omliggende polders, gezonder zoude zijn geworden en daardoor de gezondheidstoestand, minstens gelijk staat met andere zeeplaatsen in ons land, vermeenen wij te moeten betwijfelen:

1°. Omdat die haven, welke steeds door volmaakt zuiver opkoomend en weder aflopend zeewater werd bespoeld, nooit kan zijn gedempt om daardoor de gezondheid te bevorderen, maar zeer zeker omdat ze door derzelver verzanding en ondiepte, ongenaakbaar en daardoor voor de scheepvaart, overtollig was geworden, waarom men waarschijnlijk, ook om onderhoudskosten te sparen, zal zijn overgegaan, om dezelve te dempen.

2°. Dat eene betere bemaling der omliggende polders, ook verbetering in den gezondheidstoestand der inwoners zoude hebben aangebracht, verklaren wij niet te begrijpen. Medemblik toch bezit geene enkele gracht; alleen bevindt zich achter de hoofdvlenging van het landsgebouw een sloot, welke bovendien niet in gemeenschap tot de bemaling der polders staat. Het kanaal, hetwelk het uit de omliggende

polders opgemaal en regen- en kwelwater naar het stoomgemaal, hetwelk op den zeedijk is geplaatst, voert, loopt langs en *niet door* Medemblik. — Hadden er zich vroeger grachten met stilstaand, onrein of stinkend water in die stad bevonden hetwelk met die bemaling was in verband gebracht, dan zoude daardoor dat onreine water telkens naar zee zijn afgevoerd en door zuiver, uit de polders komend, water weder aangevuld, doch daar dit hier het geval *niet* is, kan er ook nooit eene betere gezondheid door die verbeterde bemaling zijn ontstaan. — Als deze bewering mocht opgaan dan zijn ook de stoomgemalen om het Haarlemmeer, die om de Zevenhuizensche en Nootdorpsche plassen, die aan het Zederikkanaal onder Arkel en nog vele anderen, aldaar geplaatst niet om de polders voor inundeering te beveiligen, maar om de gezondheid der in- en opgezetenen te bevorderen; eene bewering welke de Ingelanden dier streken, zeer zeker, ten stelligste zullen tegenspreken.

3°. Dat wat de tegenwoordige gezondheidstoestand van Medemblik betreft, dat dezelve met andere zeeplaatsen van ons land minstens zoude gelijk staan, mag nog zoo gaaf niet worden aangenomen. — Bezoek slechts, de Hollandsche, aan de Noordzee gelegen, dorpen dan zult gij aldaar geen zweem van koortslidders maar gezonde en krachtige menschen vinden, welke men in Medemblik te vergeefs zal zoeken. — Wel mogen de inboorlingen minder algemeen met die koortsen behebt zijn, doch met de van elders komenden is zulks niet het geval, waarvan ten bewijze kan verstreken, dat een met 1°. December aanstaande verplaatst wordend ambtenaar, het oogenblik reikhalzend ver-

beidt waarop hij Medemblik, met de zijnen om der gezondheidswil, zal kunnen verlaten.

Huisvesting te Medemblik.

Wanneer men hier of daar eene gevangenis, in categorie en bevolking aan die te Leeuwarden gelijk staande, wil daarstellen, dan moet er niet alleen op een geschikt gebouw, tot verblijf en beweging der gevangenen, worden gelet, maar dan behoort men ook te zorgen voor kazerneering van minstens twee bataillons infanterie, — voor een militair hospitaal, — voor huisvesting van zeker minstens 30 officieren — en eindelijk huisvesting voor ongeveer 50, bij de gevangenis behoorende beambten, met hunne gezinnen. — In eene groote stad is dit een en ander soms niet eens gemakkelijk te verkrijgen, zoodat men zich wel ernstig mag afvragen waar het kleine Medemblik, — dat niet eens eene geschikte woning voor den onlangs aldaar geplaatsten telegraphist heeft kunnen aanwijzen, al die officieren en ambtenaren zal bergen, daar ze toch niet onder den blooten hemel kunnen bivoackkeeren of in tenten kampeeren, in welk geval de sterfte nog aanzienlijk grooter zoude worden.

Men zal ons mogelijk toevoegen: het rijk zal voor kazerneering en een militairhospitaal zorgen, maar dat is alles goed en wel; dat kost ook al weder zeker het bagatel van 200,000 guldens, en wat de huisvesting voor officieren en ambtenaren betreft, dat men dit gerust aan de speculatiegeest der ingezetenen van Medemblik zal kunnen over-

laten, die wel zullen zorgen dat er een tweede Medemblik, als aanhangsel, uit den grond zal verrijzen; maar wij zien de Medemblikkers niet voor zoo dom aan, dat ze hun geld zouden gaan ten beste geven aan het bouwen van woningen, welke ze enkele jaren daarna, als het zal zijn gebleken dat Medemblik niet zoo overgezond is, als men het nu wil doen voorkomen, alsdan mogelijk niet eens voor afbraak zullen kunnen verkoopen, of, zoo zij al mogten gaan bouwen, dan moeten wij die officieren en die ambtenaren, welken van die bouwwoede zullen moeten profiteeren, wel zeer beklagen, daar dit alsdan zeker eene speculatie op hun geldbeurs zal worden.

Tot hier met schrijven genaderd zijnde, werd ons in handen gegeven den afdruk van een door *het Hoofdbestuur van het Nederlandsch Genootschap toe zedelijke verbetering der Gevangenen* aan de 2e Kamer der Staten-Generaal gericht adres, waarin op geheel andere, doch met niet minder gewichtige gronden, dan die welke wij in deze hebben besproken, wordt betoogd: dat het voorstel tot verplaatsing, niet alleen naar Medemblik, maar zelfs naar elke andere plaats, is geheel ontijdig, en er nog geheel iets anders behoort vooraf te gaan, alvorens onnoodig zulke enorme sommen te besteden tot verbouwen, verbeteren of verplaatsen van gevangenissen.

Dit adres legt, ons bedunkens, zóó veel gewicht in de schaal, dat het nu niet meer twijfelachtig is, welk lot het voorstel tot verplaatsing boven het hoofd hangt.

Van den inhoud van dit zeer belangrijke adres, afkomstig van een Genootschap hetwelk, in deze op een zeer onzijdig standpunt staande, toch wel niet van partijdig-

heid of lokale belangen wenschende voor te staan, zal kunnen worden verdacht, zullen onze lezers zeker gaarne kennis nemen, waarom wij hetzelfde, als aanhangsel, hierbij voegen.

Wij zullen thans eindigen en het aan elken onpartijdige, maar vooral zaakkundige, overlaten om te beoordeelen of het zoo *praktisch is om de Criminele strafgevangenis van Leeuwarden naar Medemblik over te brengen.*

A A N H A N G S E L.

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

MIJNE HEEREN!

Hoofdbestuurders van het Nederlandsche Genootschap: TOT ZEDELIJKE VERBETERING DER GEVANGENEN hebben kennis genomen van het plan der Regeering, om het Tucht-huis van Leeuwarden te verplaatsen naar Medemblik, waartoe eene som van 2¹/₂ tonnen gouds wordt aangevraagd op de begrooting van het Departement van Justitie tot de noodige verbouwing der bestaande Gestichten. Goldt 't daarbij alleen de somme gelds, die daartoe gevorderd wordt, dan zouden zij elke opoffering toejuichen, welke tot verbetering van het gevangeniswezen werdt aangevraagd. Zij meenen echter, dat tegen dit plan gewigtige bezwaren bestaan, waarop zij de vrijheid nemen, met gepaste eerbied, Uwe aandacht te vestigen.

Hoofdbestuurders mogen zich geen oordeel aanmatigen, in hoever de gestichten te Medemblik door verbouwing dienstbaar kunnen worden gemaakt aan een verbeterd Tuchthuis. Maar wat de ondervinding te Alkmaar, te Doetinchem en elders heeft geleerd, is dit: dat verbouwing van gestichten, tot andere oogmerken daargesteld en ingericht, zelden geheel aan haar doel heeft beantwoord en later telkens grootere sommen vorderd, dan een geheel nieuwe bouw zou hebben gekost. Zij meenen echter de verplaatsing naar Medemblik op andere gronden te moeten bestrijden, als ongeraden en præmatuur.

Ongeraden, 1°. voor de gezondheid der gevangenen. Op grond van meerdere koortsigheid werd vroeger tot de verplaatsing van garnizoenen uit Medemblik besloten. Kan dit bezwaar niet meer gelden tegen het verblijf van 600 á 800 menschen bij gemeenschappelijk gevangenisleven met langdurige straffen, waarin gezondheid en leven altijd en overal aan grootere gevaren blootstaan door gemis van vrijheid en beweging in de lucht, dan bij het garnizoensleven?

2°. Voor de administratie over het Tuchtuis. Zoolang hiertoe eene talrijke Commissie gevorderd wordt van ervaren mannen, die door hunne regterlijke bediening of maatschappelijke betrekking meest geschikt moeten geacht worden, is 't aan groote bedenking onderhevig, om dat Tuchtuis over te brengen naar eene kleinere stad, waar het personeel natuurlijk minder keuze geeft, om telkens in de vacaturen te voorzien. Het gebeurde te Doetinchem en het ondervonden bezwaar, om van heinde en ver leden te vinden, voor de op hun verzoek ontslagen leden der commissie van administratie over de belangrijke Gevangenis voor jeugdige mannelijke veroordeelden — de kruisberg — kan hiervan ten bewijs gelden.

3°. Voor de zorg voor Ontslagenen. Te Leeuwarden bestaat eene belangrijke afdeling van het Genootschap Tot Zedelijke Verbetering der Gevangenen. Sederd de oprichting van het genootschap heeft zij veel ervaring opgedaan en geene zorg noch moeite gespaard, om zooveel of zoo weinig als zij vermocht bij het ontslag van gevangenen na langdurig samenleven in gemeenschappelijk zedebederf, met eenig vertrouwen hulpe te bieden. Te Medemblik kan die hulp uit den aard der omstandigheden minder krachtige ondersteuning vinden, en moet zij alzoo schade lijden.

Ja, al mochten deze bezwaren niets gelden, dan nog achten Hoofdbestuurders het voorgestelde plan thans ontijdig en *praematuur*. 't Is hiermede niet, als met den bouw van eene nieuwe cellulaire gevangenis. Deze is dringend noodzakelijk tot toepassing en uitvoering van onze bestaande Strafwet, terwijl alleen het gebrek aan cellen de rechterlijke vonnissen heeft moeten inkrimpen, om minder dan vroeger tot eenzame opsluiting te veroordeelen. Dit gebrek moet verholpen worden, zoolang onze Strafwet

blijft vigeeren. Maar met andere gevangenissen, inzonderheid met het tuchthuis is 't anders.

't Wordt door niemand ontkend, maar door ieder telkens luider beweerd: dat onze strafwetgeving eindelijk herzien en gewijzigd moet worden naar het penitentiair systeem, waardoor zij meer en meer neigt beheerscht te worden, maar waarmede de gevangenisstraf in vele opzichten strijdt, — dat eindelijk eene besliste keus moet gedaan worden omtrent een gevangenisstelsel, dat daaraan beantwoord, — althans omtrent een uitgebreider toepassing van afgezonderde opsluiting en hare verhouding tot alle andere gevangenisstraffen. Met het oog op die noodzakelijke wijzigingen in het Wetboek van Strafrecht, is elke berekening gewaagd van het getal gevangenen, die in gemeenschappelijke opsluiting zullen moeten verzekerd worden, en hoe groot het Tuchthuis zal moeten zijn.

Het voorgestelde plan is alzoo eene anticipatie op de latere hervorming van ons Gevangeniswezen, welke veler onbevangen oordeel zou kunnen belemmeren, nadat misschien kort te voren groote sommen zouden zijn te koste gelegd aan een Tuchthuis, op vroegere grondslagen gebouwd of verbouwd. Zijn er belangrijke verbeteringen aan het groote Tuchthuis te Leeuwarden noodig, wat Hoofdbestuurders niet willen bestrijden; dan meenen zij toch te mogen beweerden, dat de bestaande gebreken minder in het gebouw, dan in het bestaand gevangenisstelsel dat daarin heerscht, moeten gezocht worden. Liever dat gebrekkige nog eenigen tijd geduld, dan ontijdig hersteld, om noodzakelijker en cardinaler verbeteringen in de gevangenisstraf zelve tegen te werken.

Overal wordt de noodzakelijkheid van hare hervorming erkend. Uit America is eene oproeping uitgegaan tot een Internationaal Congres van Practici, over de gevangenisstraf. Uit alle landen is dat voorstel toegejuicht. In 1870 of 1871 zal dat congres te Parijs, Londen of Dublin gehouden worden, waartoe ook het Nederl. Genootschap tot Zedel. Verbet. der Gevangenen door Z. Exc. den Minister van Justitie is opgewekt, en waaraan het een werkzaam deel hoopt te nemen, tot eene bedachtzame beoordeeling en aanneming van vaste beginselen, waarnaar de gevangeniswetten moeten worden gewijzigd. Zou 't niet licht-

vaardig moeten heeten, die beraadslagingen van ervaren mannen uit alle landen niet vooraf te willen hooren, en daaraan geen licht te willen ontleenen voor noodzakelijke verbeteringen in eigen kring?

In Pruisen heeft de Regeering reeds een enquête ingesteld omtrent het al of niet raadzame, om de tuchthuisstraf te verminderen. Allerbelangrijkste rapporten zijn daarop ingekomen, die tot vermindering adviseeren en bij het ontwerp van een Wetboek van Strafrecht voor den Noord-Duitschen Bond in principe zijn aangenomen, om het maximum van tuchthuisstraf tot 15 jaren te beperken, met vrijlating om die straf in afgezonderde opsluiting te doen ondergaan tot hoogsteus 6 jaren, tenzij de verlenging dier afgezonderde opsluiting door den gevangene aangevraagd wordt. Zou 't niet raadzaam zijn dat voorbeeld op te volgen en alle kostbare veranderingen uit te stellen, totdat ook in ons Koninkrijk zal kunnen besloten worden tot de aanneming en invoering van een Wetboek, waardoor gansch andere behoeften kunnen geboren worden, als thans bestaan of berekend kunnen worden?

Hoofdbestuurders veroorloven zich, deze bedenkingen aan Uw beter oordeel te onderwerpen, met den wensch en bescheiden aandrang, dat de aangevraagde som tot verplaatsing van het Tuchthuis moge geweigerd worden, om later en te rechter tijd krachtiger van pas te kunnen komen bij verbetering van het geheele gevangeniswezen in Nederland, waartoe dringender behoefte bestaat, dan tot partiële verbetering van ééne enkele gevangenis.

Hoofdbestuurders bieden U, Mijne Heeren! de verzekering van hunne verschuldigden eerbied, met de bede om den zegen des Allerhoogsten over Uwe beraadslagingen.

AMSTERDAM, 5 November 1869.

*Hoofdbestuurders van het Nederlandsch Genootschap:
tot zedelijke verbetering der Gevangenen,*

(w. g.) C. C. VAN HEES,
Voorzitter.

» A. A. STUART,
Secretaris.

